

СХВАЛЕНО

Вченою радою ВНЗ «Київський
університет ринкових відносин»

„22” 02 2023

Протокол № 6

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор ВНЗ «Київський університет
ринкових відносин»

Доттторка Світлана Герсвань

„22”

2023

Система менеджменту якості

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ В АКАДЕМІЧНИХ
ТЕКСТАХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ВНЗ «КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»**

I. Загальні положення

1.1. Положення про систему запобігання плагіату в академічних текстах працівників та здобувачів вищої освіти ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів та Статуту ВНЗ «Київський університет ринкових відносин».

1.2. Метою Положення є:

- врегулювання процедури запобігання та виявлення плагіату в академічних роботах працівників та здобувачів вищої освіти ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» (далі – Університет);

- сприяння дотриманню вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності під час створення авторського твору та усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої і наукової діяльності Університету та якості вищої освіти в цілому.

2. Терміни та визначення

2.1. У даному Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

- автор – фізична особа, яка своєю творчою діяльністю створила твір;

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- звіт подібності – документ, що містить інформацію про текстові запозичення, знайдені в аналізованому творі, та джерела таких запозичень, який генерується автоматично системою виявлення збігів/ідентичності/схожості на основі порівняння авторського тексту із базами внутрішньої бібліотеки системи, базою творів Університету, відкритими інтернет-джерелами;

- плагіат – це опублікування твору або його частини у незмінному або видозмінному вигляді, включаючи опублікування перекладу іншомовного твору або його частини, під іменем особи, яка не є автором цього твору;

- система виявлення збігів/ідентичності/схожості (далі – Система) – це програмно-апаратний комплекс для порівняльного аналізу текстових документів на предмет наявності збігів/ідентичності/схожості порівняно із текстами, що розміщені в інтернеті, репозитаріях, базах даних тощо;

- твір – оригінальне інтелектуальне творіння автора (співавторів) у сфері науки, літератури, мистецтва тощо, виражене у об'єктивній формі (монографія, посібник, навчальне видання, стаття, препринт, автореферат,

рукопис дисертації, атестаційна робота, дипломна робота, академічний текст тощо);

- цитата – фрагмент (уривок) з правомірно оприлюдненого твору, записаного виконання, правомірно оприлюдненої фонограми або відеограми, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора та/або виконавця, виробника фонограми, виробника відеограми і джерела цитування, іншою особою з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на вираження іншої особи в незмінному (автентичному) вигляді або в перекладі такого фрагмента (уривка);

- унікальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

Різновиди плагіату:

- видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї змістовних змін, а також навмисні текстові спотворення – заміна символів в тексті (кириличні символи на латинські і навпаки тощо) з метою укриття запозичення;

- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;

- внесення незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

- компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

- представлення скомпонованих власних і запозичених аргументів без належного цитування;

- парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів

- інші види.

3. Заходи щодо запобігання академічному плагіату

3.1. Запобігання плагіату в академічному середовищі Університету здійснюється шляхом проведення комплексу заходів, які полягають у:

- інформуванні здобувачів вищої освіти та працівників про необхідність дотримання академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням правил цитування та посилання;

- викладанні курсу з академічного письма для здобувачів вищої освіти;

- формуванні викладачами завдань в межах освітнього процесу з використанням інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

- організації заходів з популяризації основ інформаційної культури та академічної доброчесності зокрема;

- створенні та розповсюдженні рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела;

- перевірці творів на плагіат;

3.2. Декан факультету, завідувачі кафедр та керівники навчальних підрозділів повинні довести зміст Положення до відома працівників та здобувачів вищої освіти, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

4. Академічні тексти, які підлягають обов'язковій перевірці на плагіат

4.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають наступні твори:

- атестаційні роботи на здобуття ступеня «бакалавра» або «магістра» на етапі допуску до захисту;

- дисертаційні роботи на здобуття ступеня «доктор філософії» на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду спеціалізованою вченою радою;

- монографії та підручники, що рекомендуються до видання Вченою радою Університету, на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на засіданні кафедри;

- навчальні посібники, які мають авторський текст та рекомендуються до видання Вченою радою Університету, на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на засіданні кафедри;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів конференцій, семінарів тощо, на етапі подання роботи автором до розгляду для публікації.

5. Внутрішня база академічних текстів для перевірки на плагіат

5.1. Внутрішня база творів Університету для перевірки на плагіат формується на основі Електронного архіву наукових та освітніх матеріалів Університету.

5.2. Твори, зазначені у розділі 4, розміщуються на офіційному веб-сайті Університету та надаються у вільний доступ у мережі Інтернет за умови письмового дозволу або обмежень на оприлюднення з боку суб'єкта, якому належать майнові права на цей твір:

5.2.1. Монографії, підручники, навчальні посібники тощо, створені в Університеті, розміщуються після їх публікації у відповідних електронних базах;

5.2.2. Наукові статті, опубліковані у наукових виданнях та матеріалах конференцій Університету.

6. Відповідальні особи та загальна схема перевірки академічних текстів на плагіат

6.1. Перевірку на плагіат творів, зазначених у розділі 4, здійснюють:

- відповідальна особа від кафедри за перевірку на плагіат атестаційних робіт здобувачів вищої освіти призначається наказом ректора за поданням завідувача кафедри;

- відповідальна особа з членів науково-методичної ради Університету за перевірку на плагіат монографій, підручників, навчальних посібників тощо, які рекомендуються до видання Вченою радою Університету;

- відповідальна особа з членів оргкомітетів конференцій, семінарів тощо за перевірку на плагіат рукописів статей, тез доповідей.

6.2. Академічні тексти (твори), що подаються для перевірки на виявлення збігів/ідентичності/схожості текстів, повинні бути представлені у форматі *.pdf з можливістю пошуку по тексту та/або *.doc, *.docx.

6.3. Загальна схема перевірки творів на плагіат з використанням відповідної Системи повинна складатися з наступних етапів:

- остаточний варіант академічного тексту передається відповідальній особі для перевірки на плагіат;

- відповідальна особа завантажує електронний варіант академічного тексту у Систему;

- Система перевіряє академічний текст за базами внутрішньої бібліотеки Системи, відкритими інтернет-джерелами та генерує звіт подібності;

- звіт подібності передається для аналізу та прийняття експертного рішення.

7. Порядок здійснення заходів з перевірки на плагіат атестаційних робіт на здобуття ступеня «бакалавра» або «магістра»

7.1. Текст остаточного варіанту атестаційної роботи (далі у розділі 7 – роботи), разом із заявою, подається здобувачем вищої освіти науковому керівнику в електронному вигляді.

7.2. Відповідальна особа перевірки творів на плагіат створює профіль науковому керівнику (далі у розділі 7 – керівнику) в Системі та відкриває відповідну папку для доступу наукового керівника.

7.3. Керівник завантажує роботу до Системи.

7.4. Відповідальна особа творів на плагіат здійснює процес перевірки роботи у Системі, яка генерує звіт подібності, та надає доступ науковому керівнику до звіту подібності протягом трьох робочих днів після завантаження роботи до Системи.

7.5. Роздрукована частина звіту подібності, яка засвідчує відсоток збігів/ідентичності/схожості, завірена підписом відповідальної особи за перевірку робіт на плагіат, додається до атестаційної роботи.

7.6. Керівник здійснює експертну оцінку роботи з урахуванням звіту подібності, робить висновок про оригінальність роботи і включає його у відгук. Повну копію звіту подібності здобувач вищої освіти може отримати на кафедрі за письмовим запитом.

7.7. Допуск до захисту проводиться з врахуванням експертної оцінки керівника результатів щодо наявності плагіату в роботі.

7.8. Якщо робота допускається до захисту, то здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

7.9. У випадку незгоди з висновком про оригінальність роботи автор має право подати апеляцію.

8. Порядок здійснення заходів з перевірки на плагіат монографій, підручників та навчальних посібників, які містять авторський текст, створених в Університеті

8.1. Остаточний варіант монографії/підручника/навчального посібника, що створений в Університеті та претендує на рекомендацію Вченою радою Університету до видання, має бути поданий автором твору відповідальній особі в електронному форматі за 10 днів до обговорення на засіданні кафедри.

8.2. Відповідальна особа від кафедри за перевірку творів на плагіат завантажує електронний варіант твору до Системи для здійснення перевірки та генерування звіту подібності.

8.3. Відповідальна особа за перевірку творів на плагіат надає електронний звіт подібності завідувачу кафедрою протягом трьох робочих днів після отримання академічного тексту для перевірки на плагіат від автора твору.

8.4. Відповідальна особа за перевірку творів на плагіат, за потреби, надає завідувачу кафедрою права доступу до звіту подібності в Системі.

8.5. Звіт подібності обговорюється на засіданні кафедри, де розглядається, питання рекомендації на розгляді Вченою радою Університету. Питання розгляду звіту подібності та рішення за його результатами зазначається в протоколі засідання кафедри окремим пунктом.

8.6. Якщо кафедра приймає позитивне рішення щодо рекомендації на розгляді Вченою радою Університету, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним. Результати перевірки твору на плагіат оголошуються під час рекомендації твору Вченою радою Університету до видання.

8.7. У випадку виявлення у творі запозичень без належного оформлення посилань або інших технічних недоліків, твір повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд кафедри. Причини повернення твору мають бути зазначені у протоколі засідання кафедри.

8.8. Якщо твір містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, авторові відмовляється у рекомендації на розгляді Вченою радою Університету. Причини відмови мають бути зазначені у протоколі засідання кафедри.

9. Порядок здійснення заходів з перевірки на плагіат рукописів, поданих до публікації у наукових виданнях та збірниках матеріалів (тез доповідей) конференцій, семінарів тощо Університету

9.1. Порядок перевірки на плагіат рукописів академічних творів, поданих авторами до публікації, за допомогою перевірки Системою і шляхом

проведення фахової експертизи здійснюється відповідно до загальної схеми (п. 6.2.) та політики редакцій.

9.2. Порядок перевірки на плагіат рукописів, поданих до публікації в збірниках матеріалів (тез доповідей) конференцій, семінарів тощо, за допомогою перевірки Системою і шляхом проведення фахової експертизи здійснюється відповідно до загальної схеми (п. 6.2.) та політики оргкомітетів.

10. Відповідальність за академічний плагіат

10.1. У разі виявлення плагіату у роботах працівників Університету та здобувачів вищої освіти вони несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства.

11. Прикінцеві положення

11.1. Зміни та/або доповнення до цього Положення вносяться в порядку, встановленому для його прийняття.